

U oblasti informacionih tehnologija **server** je računarski sistem koji pruža usluge drugim računarskim sistemima – [klijentima](#). Komunikacija između servera i klijenta odvija se preko [računarske mreže](#). Naziv server najčešće se odnosi na ceo računarski sistem, ali se ponekada koristi i samo za [hardver](#) ili [softver](#) takvog sistema. Klijent i server zajedno obrazuju klijent-server mrežnu arhitekturu.

Kada se pod pojmom server podrazumeva računar, to se uglavnom odnosi na računar koji obavlja serverske poslove.

Server se može sastojati od standardnih hardverskih komponenti koje se ugrađuju u obične desktop računare ([PC](#) – *personal computer*) u slučaju da programi (aplikacije) koji se izvršavaju na serverima nisu složeni odnosno hardverski zahtevni. Serveri koji opslužuju složene programe ili veliki broj korisnika zahtevaju specijalizovan hardver koji je optimizovan za upotrebu u serverima.

Poseban hardver podrazumeva i [hard diskove](#) visokih performansi, prvenstveno brzine i pouzdanosti. Procesorska brzina nije od ključne važnosti za servere pošto se većina servera bavi uzlazno/izlaznim ([I/O](#) – *input/output*) operacijama i ne koristi grafički korisnički interfejs ([GUI](#) – *graphic user interface*).

Pod serverom se podrazumeva program koji od klijenta preko mreže prima zahteve, obrađuje ih i opet preko mreže šalje odgovore klijentu. Programi koji se koriste na serverima su posebno razvijani za serverske operativne sisteme i potrebe server/klijent okruženja. Primeri serverskih programa su [DHCP](#), [DNS](#), [mail server](#), [ruter](#) i drugo.

Serverski operativni sistemi

Operativni sistemi koji se koriste na serverima su specijalno dizajnirani za servere. Na serverima se najviše koriste [Linux](#), [Solaris](#) i [FreeBSD](#) operativni sistemi koji su razvijeni po uzoru na operativni sistem [juniks](#). Koriste se i serveri iz [Microsoft Windows](#) porodice: [Windows NT](#), [Windows 2000](#), [Server 2003](#) Windows Server 2012

Za operativne sisteme za servere karakteristično je:

- bezbednost i pouzdanost
- mogućnost rekonfigurisanja softvera i hardvera bez zaustavljanja sistema (ograničeno)
- fleksibilnost mrežnog povezivanja

Grafičko okruženje

Većina server programa radi u pozadini i ne očekuje ulazne podatke od korisnika niti ispisuje informacije na ekranu. Ovo je posledica toga da serveri komuniciraju samo sa klijent-računarima preko računarske mreže. Zbog toga na serverima vrlo često nema potrebe za postojanjem grafičkog radnog okruženja. A ne korišćenje takvog okruženja značajno oslobađa procesor servera za svoje namenske zadatke.

Skoro cela [Internet](#) struktura bazira se na klijent-server modelu. Milioni servera spojenih servera čine Internet i rade neprekidno opslužujući zahteve korisnika. Internet serveri pružaju usluge kao što su [Web](#), [e-mail](#), transfer podataka, [chat](#) i mnoge druge

U zavisnosti od toga kakvu funkcionalnost obavljaju postoje sledeće vrste servera:

1) Server za identifikaciju korisnika (Identifikacioni server)

Zadatak ovakvog servera jeste da omogući korisniku kontrolisan pristup mreži. Ovo se realizuje tako što korisnik mora da ukuca svoje korisničko ime i lozinku svaki put kada želi da radi koristeći radni stanicu. Najpoznatiji program koji ovo omogućava je MS Active Directory.

2) Server koji omogućava pristup štampačima (Print server)

Ovakav server omogućava svim radnim stanicama korišćenje štampača koji su priključeni na njega. Danas se ovakvi serveri sve manje koriste jer postoje štampači koji se direktno priključuju na mrežu i koji u sebi već imaju instaliranu ovu funkciju. To su tzv. mrežni štamapči.

3) Serveri za deljene dokumenata (File server)

Često korišćen server koji na sebe smešta dokumenta koja koriste zaposleni prema svojim potrebama. Može se ograničiti pristup nekim dokumentima u smislu da samo određeni korisnici mogu da im pristupaju ili da ih menjaju.

4) Serveri za pogon web aplikacija (Web server)

Ukoliko imate internet stranicu ili program kome treba da pristupa veliki broj korisnika sa različitih lokacija potreban vam je server na kome će se postaviti vaš sajt ili vaša aplikacija i kome će onda korisnici moći da pristupaju kada su povezani na Internet koristeći neki od pregledača Internet sadržaja, kao što su Google Chrome ili Mozilla Firefox.

5) Server za deljenje dokumenata preko Interneta (FTP Server)

Kao što se pomoću servera za deljenje dokumenata dele dokumenta u okviru lokalne mreže, ovakav server omogućava deljenje dokumenata preko Interneta.

6) Server za elektronsku poštu (Mail server)

Kada se instalira server za elektronsku poštu, događa se to da sva elektronska pošta namenjena zaposlenima u firmi prvo dolazi na server nakon čega im se distribuira. Isto se dešava kada zaposleni žele da pošalju nekom elektronsku poštu. Ona prvo dolazi na server, a server je šalje kome je potrebno.

7) Serveri baze podataka (Database server)

Ovakvi serveri skladište podatke i omogućavaju aplikacijama instaliranim na drugim računarima da ovakve podatke koriste.

8) Serveri za daljinski pristup (VPN serveri)

Ovi serveri vam omogućavaju da pristupite sopstvenoj mreži sa bilo koje lokacije na kojoj imate pristup Internetu. Jednostavno rečeno, omogućava vam da koristite sve resurse kao da ste u kancelariji, a ne na nekoj udaljenoj lokaciji.